

Witold Łuczkiwicz

(1901 — 1949)

Wspomnienie pośmiertne

Świat pracowników leśnych doznał w dniu 16.VIII. 1949 r. dużej szczyrby przez tragiczną śmierć nieodżałowanej pamięci Witolda Aleksandra Łuczkiwicza, swego czasu dyrektora Szkoły dla Leśniczych w Margoninie, a ostatnio Nadleśniczego Lasów Państwowych w tymże Margoninie. Szczyrbę tę odczuwają nie tylko leśnicy środowiska poznańskiego, lecz dotyka ona także całej polskiej społeczności leśnej.

Straciliśmy bowiem leśnika nieprzeciętnych zdolności, wybitnego teoretyka, świetnego organizatora i doskonałego praktyka i publicystę. Witold

Łuczkiwicz, posiadając takie walory, umiał powiązać wszelkie zdobycze teoretyczne na korzyść praktyki.

Wybitny ten leśnik był zarazem zamiłowanym taternikiem, gdyż od dwudziestu kilku lat rok rocznie chodził w Tatry. Nie opuszczał żadnej okazji, by odwiedzić swoje ukochane góry i rozkoszować się trudną spinaczką. I tu wśród otaczających go lasów wysokogórskich zginął śmiercią taternika, gdy wybrał się podczas swego urlopu wypoczynkowego na wycieczkę na Niebieską Turń.

Wiadomość o jego śmierci, jaka obieła Poznańskie, spadła jak grom na rzeszę leśników. Była to przecież postać nieprzeciętna, ogólnie znana nie tylko na terenie zasięgu jego pracy, to jest powiatu chodzieskiego, lecz również w najdalszych zakątkach lasów polskich.

Witold Łuczkiwicz wychował już bowiem w Szkole Margonińskiej trzy pokolenia braci leśnej, które zajmują różne odpowiedzialne stanowiska w lasach naszej Ojczyzny. Tragiczna jego śmierć wywołała wśród kolegów wielkie przygnębienie, gdyż cieszył się on jako wszechstronny fachowiec, organizator i uczynny kolega dużym miarem i serdecznością.

Witold Ł u c z k i e w i c z był synem dr Tadeusza i Marii z Laj-
nów, rodziny urzędniczej. Urodził się dnia 22.IV.1901 we Lwowie, gdzie
spędził swoją młodość, uczęszczając do szkół i gdzie uzyskał maturę
gimnazjalną. Od dzieciństwa szły jego zamiłowania w kierunku przyro-
dniczym, dlatego już jako 16-letni młodzieniec zapisuje się na Wyższą
Szkołę Lasową we Lwowie. W roku 1921 kończy rozpoczęte studia leś-
ne, a równocześnie pracuje w administracji cywilnej.

Wobec braku wykwalifikowanych leśników u zarania naszej pań-
stwowości, zrozumiał Witold Ł u c z k i e w i c z, że winien poświę-
cić się pracy pedagogicznej w tej dziedzinie. Zabiega więc już w jesieni
1921 r. o powołanie go na stanowisko asystenta Szkoły dla Leśniczych
w Margoninie.

Szkoła ta będąc w stadium organizacji wymagała od niego tyt-
anicznej pracy organizacyjnej, dydaktycznej i naukowej. Brak jakich-
kolwiek podręczników fachowych w języku polskim zmusza go do wy-
tężonej pracy nad napisaniem i wydaniem licznych skryptów i pod-
ręczników, które długie lata służyły jako jedyne polskie wydawnictwa
szerokim rzeszom leśników terenowych i były dla nich fundamentem
wiadomości o lesie.

Nie ograniczył się Witold Łuczkiwicz do prac pedagogicznych.
Wydaje cały szereg prac czysto naukowych, gorliwie zapełniając łamy
czasopism fachowych jak Rynku Drzewnego, Przeglądu Leśniczego, La-
su Polskiego i Sylwana. Jego bogaty dorobek naukowy widoczny jest
ze spisu publikacyj.

Zaledwie w 8 lat po rozpoczęciu pracy pedagogicznej, objął w roku
1929 kierownictwo nad szkołą dla leśniczych w Margoninie. Witold
Ł u c z k i e w i c z postawił ją na takim poziomie, że imię „margo-
nińczyka“ dla absolwenta tej szkoły było rękojmią doskonałej wiedzy
fachowej i znakomitą rekomendacją w ubieganiu się o posadę. Duża rze-
sza „margonińczyków“ piastuje dzisiaj przodujące stanowiska fachowe
i społeczne.

Prace dydaktyczne umiał Witold Ł u c z k i e w i c z doskonale
powiązać z pracami praktyczno-leśnymi, gdyż obok stanowiska dyrekto-
ra szkoły pełnił równocześnie obowiązki nadleśniczego Państw. N-ctwa
Margonin, traktując te tereny szkoleniowe także jako obiekty do-
świadczenia.

Znakomity ten obserwator przyrody i leśnik był doskonale odczyta-
ny w literaturze krajowej i zagranicznej. Umiał wybrać takie zagadnie-
nia fachowe w swoich publikacjach, które budziły ogólne zainteresowa-
nie leśników. Wprowadził do gospodarki leśnej cały szereg własnych po-
mysłów, udoskonalał obce, jednym słowem zanim zalecił swoim wycho-
wankom jakąś nowość gospodarczą, wszechstronnie ją przestudiował,
rozpracował i ewentualnie wypróbował na margonińskich terenach leś-
nych. Jedną z takich nowości to gospodarka bezrębowa, którą
Witold Ł u c z k i e w i c z od kilkunastu lat prowadził doświadczalnie
na terenie N-ctwa Margonin, a która uznana przez Ministerstwo Leśnic-
twa doznała w ostatnich latach olbrzymiego rozkwitu. Był więc jednym

z pierwszych praktyków, krzewiących bezzrębówkę i w dowód uznania jego zdolności powołany został przez Ministerstwo Leśnictwa na instruktora nowych metod gospodarki i hodowli lasu.

Nazwisko Witolda Ł u c z k i e w i c z a znane było także wśród leśników zagranicznych, z którymi utrzymywał żywy kontakt. Wspomnieć wypada o zorganizowaniu przez niego ankiety dotyczącej międzynarodowego szkolnictwa zawodowego. Ankieta ta posłużyła do opracowania programów szkół leśnych typu średniego. W związku z tym odbył Witold Łuczkiwicz w latach 1937 — 39 szereg podróży naukowych.

Okres okupacji przebył w lasach prywatnych Radoszewnica pod Częstochową gdzie oprócz pracy zawodowej zajmował się pogłębieniem swojej wiedzy leśnej oraz przygotowaniem szeregu publikacji. Po wyzwoleniu objął w roku 1945 na nowo kierownictwo szkoły dla leśniczych w Margoninie oraz tamtejsze nadleśnictwo. Wobec znacznej dewastacji na skutek działań wojennych oraz szkodliwych poczynań okupanta, rozpoczęła się dla niego nowa, wyteżona, od podstaw budowana praca organizacyjna. Przede wszystkim zajął się szkoleniem nowych kadr leśnych tak nieodzownych wobec znacznych szcerb w personelu leśnym, spowodowanych nieludzkim postępowaniem okupanta.

Walory osobiste i fachowe Witolda Ł u c z k i e w i c z a spowodowały, że został on po wojnie powołany przez Ministerstwo Leśnictwa na zaszczytne stanowisko członka Państwowej Rady Leśnej. Niezależnie od tego piastował przez szereg lat godność jednego z delegatów środowiska poznańskiego na zjazdach Polskiego Naukowego Towarzystwa Leśnego. Brał także czynny udział jako członek Związku Harcerstwa Polskiego, Towarzystwa Tatrzańskiego, zawodowego Związku Pracowników Leśnych i Przemysłu Drzewnego, Polskiego Związku Łowieckiego itp. Wszędzie wykazywał on wielką inicjatywę i był prawdziwym szermierzem spraw leśnych.

Zmarły był człowiekiem dużych wartości osobistych, prawy, pogodny i życzliwy a ponadto uczynny kolega oraz sprawiedliwy lecz wymagający przełożony. Zasługi jego jako wychowawcy młodzieży leśnej są niewspółmierne, gdyż wychowanków jego cechuje nie tylko duży zasób wiadomości fachowych, lecz także karność i wzorowe zachowanie. Nad wyrobieniem tych zalet u swych wychowanków poświęcił Witold Ł u c z k i e w i c z niejedną godzinę swego drogiego czasu. Każdą bowiem wolną chwilę wykorzystywał dla poznania umiłowanej przez siebie przyrody, której ostatecznie oddał swoje krótkie a tak pracowite życie.

Zwłoki jego spoczęły na cmentarzu w Zakopanem w otoczeniu fanatycznie przez niego ukochanych groźnych turni tatrzańskich. W oddaniu ostatniego hołdu temu wybitnemu leśnikowi wzięli udział delegaci Dyrekcji Lasów Państwowych w Poznaniu, Związku Zawodowego Pracowników Leśnych i Przemysłu Drzewnego Okręgu Poznańskiego,

Towarzystwa Tatrzańskiego, Parku Narodowego w Tatrach, Nadleśnictwa Zakopane, specjalne delegacje licznych nadleśnictw państwowych z terenu Wielkopolski oraz szerokie grono zasmuconych kolegów i znajomych.

Cześć Jego świetlanej pamięci.

Dr Antoni Linke

Wykaz publikacyj Witolda Łuczkiwicza

1. *O trujących własnościach cisa i sawiny.* Rynek Drzewny III. IV. 1920. str. 20.
2. *Wpływ dymów fabrycznych na drzewostany.* — Sylwan — IV. — VII. 1922. str. 14.
3. *Kilka słów o szkodach dymowych.* — Sylwan VII. VIII. 1922. str. 3.
4. *Kilka słów o wykształceniu leśniczych.* — Las Polski II. 1923. str. 8.
5. *Przyczynek do historii i bibliografii leśnictwa.* — Las Polski — III. IV. 1923. str. 12.
6. *Skutki upałów w lesie.* — Rynek Drzewny. IV. 1923. str. 8.
7. *Ochrona lasu ze strony opadów śnieżnych.* Rynek Drzewny V — VII. 1923. str. 18.
8. *Znaczenie kominów w ochronie roślinności.* Las Polski. VI. 1923. str. 6.
9. *O wykształceniu leśniczych.* — Las Polski. VII. 1923. str. 4.
10. *Typ przygotowawczy lasu i przejścia jego w drzewostan.* Las Polski I. 1924. str. 9.
11. *Mróz jako szkodnik leśny.* Rynek Drzewny. II. III. 1924. str. 12.
12. *Kilka słów o higienie lasu.* Sylwan. VI. VII. 1924. str. 6.
13. *Grad jako szkodnik leśny.* Przegląd Leśniczy. VIII. 1924. str. 5.
14. *Ogólna organizacja zbiorowisk leśnych.* Las Polski. VIII. 1924. str. 10.
15. *Uszkodzenia przez pioruny w lesie.* Przegląd Leśniczy VIII. 1924. str. 5.
16. *O niektórych warunkach życiowych drzewostanów.* Przegląd Leśniczy. XII. 1924. str. 8.
17. *Uszkodzenia przez sadź i gołoledź.* Przegląd Leśniczy. — II. 1925. str. 4.
18. *Rola i znaczenie okrajków i podborzy.* Sylwan. — VI — VIII. 1925. str. 10.
19. *Krótki zarys nauki o pomiarze drzew i drzewostanów.* Poznań, 1925. (Podręcznik — 100 stron).
20. *Nieco o ekonomiczności przemian drzewostanów.* Przegląd Leśniczy. I. 1926. str. 5.
21. *Nieco rozważań nad stosunkiem lasu do wiedzy leśnej.* Przegląd Leśniczy. VIII. 1925. str. 8.
22. *O strefach leśno-klimatycznych.* Przegląd Leśniczy. XI. 1925. str. 8.
23. *O naturalnym zasięgu drzew.* Przegląd Leśniczy. V. VI. 1925. str. 12.
24. *Nieco uwag o praborze.* Przegląd Leśniczy. — X. 1925. str. 7.
25. *Uproszczony wzór do obliczania miąższości sosen.* Przegląd Leśniczy II. 1926. str. 5.
26. *Nieco o nowym sposobie pomiaru wysokości drzew.* Przegląd Leśniczy. VIII. 1925. str. 7.
27. *Co oznacza wyraz leśnictwo.* Przegląd Leśniczy. VII. 1925. str. 5.
28. *Gospodarstwo leśne i jego stosunek do wiedzy leśnej.* Przegląd Leśniczy. IV. 1926. str. 12.
29. *O projekcie ustawy o zawodzie leśnika.* Przegląd Leśniczy. I. 1927. str. 5.
30. *System wiedzy leśnej.* Przegląd Leśniczy. XI. 1927. str. 10.
31. *Typologiczny system urządzania gospodarstwa leśnego.* Las Polski. IV — VI. 1927. str. 38.
32. *Higiena własna lasu.* Przegląd Leśniczy. VI. 1927. str. 7.
32. *Zalety drzewostanów naturalnych.* Przegląd Leśniczy. IX. 1927. str. 5.
34. *Badania nad liczbami smukłości.* Przegląd Leśniczy. VII. 1927. str. 12.
35. *O znaczeniu liczb spadzistości.* Przegląd Leśniczy. XII. 1927. str. 8.

36. *O szkołach dla leśniczych.* Las Polski. I. II. 1928. str. 16.
37. *Typy ogólne drzewostanów.* Las Polski. VII. VIII. 1928. str. 14.
38. *Liczby zbieżności.* Przegląd Leśniczy. III. 1928. str. 12.
39. *Krytyka nowej filozofii H. Weberta.* Przegląd Leśniczy. V. 1928. str. 12.
40. *Kilka słów o pismach leśnych.* Przegląd Leśniczy. VII. 1928. str. 4.
41. *O liczbach zbieżności.* Przegląd Leśniczy. VIII, IX, 1928 star. 10.
42. *Kilka słów o gospodarczym wieku drzew.* Przegląd Leśniczy. IX. 1928. str. 5.
43. *Cokowiek o nowych prądach w gospodarstwie leśnym.* Przegląd Leśniczy. XI. XII. 1928. str. 8.
44. *Zarys miernictwa elementarnego.* Poznań 1927, str 80. (podręcznik).
45. *Kilka myśli o filozofii gospodarstwa leśnego i jego wiedzy* — Poznań 1929. str. 90.
46. *Leśnictwo jako organizacja.* Przegląd Leśniczy, III. 1929. str. 12.
47. *Powszechna Wystawa Krajowa.* Przegląd Leśniczy V. 1929, str. 3.
48. *Przewodnik dla leśniczych część I.* Warszawa 1929 (podręcznik 2 działy) str. 50.
49. *Nieco o lawinach i ich zabudowaniach* — Przegląd Leśniczy VI. VII. 1929. str. 20.
50. *Zastosowanie metody leśnych profilów pasowych.* Przegląd Leśniczy. VIII. X. 1929, str. 15.
51. *Nieco o runie kęp grochodrzewia.* Przegląd Leśniczy. VII. 1929 str. 2.
52. *Czy wysokość drzew jest prawidłowym wskaźnikiem zamożności siedliska.* Las Polski VIII — 1928 str. 6.
53. *Nieco o wpływie wiatru na drzewostany sosnowe* — Przegląd Leśniczy. XII. 1929. 1-2. 1930. str. 15.
54. *Przewodnik dla leśniczych (część II)* Warszawa 1930 (I dział) 280 str.
55. *Kilka uwag o obliczaniu dojrzałości drzewostanów* — Przegląd Leśniczy V. 1930. str. 5.
56. *Rola samorządów w gospodarowaniu lasów niestanowiących własności państwa.* Las Polski. — V. 1928. str. 4.
57. *O instytut popierania władzy leśnej.* Przegląd Leśniczy. VII, VIII, 1930, str. 4.
58. *Dlaczego na zręby posówkowe wprowadzamy znów czystą sosnę.* Przegląd Leśniczy. VII. VIII. 1930. str. 1.
59. *O więźbie sosny* — Aktualne Wiadomości Leśnicze. VI. 1931. str. 1.
60. *Rola kontroli w administracji leśnej.* Aktual. Wiad. Leś. VII, 1931. str. 1.
61. *Spółczeństwo a leśnicy* — (wykład radiowy w rozgłośni lwowskiej). Aktual. Wiad. Leśn. II. 1934. str. 2.
62. *O potrzebie szerzenia filozofii gospodarstwa leśnego i wiedzy leśnej,* Poznań 1933. referat na zjeździe polskich przyrodników i lekarzy. Las Polski — XI. 1934. str. 3.
63. *Uwagi o próbach poszukiwania szkodników sosny.* Sylwan. VI. 1935. str. 15.
64. *Próby ujednostajnienia pojęć „zawarcie“ i „zadrzewienie“.* Aktualne Wiad. Leśn. III. 1934. str. 2.
65. *Estetyka lasu w świetle praktyki.* Las Polski. I. 1931. str. 5.
66. *Na marginesie czeskiej ustawy o ochronie lasu.* Aktual. Wiad. Leśne. V. 1934. str. 2.
67. *To i owo o zaniedbanych problemach.* Aktual. Wiad. Leśne. VII. 1935. str. 1.
68. *Przyszłość a gospodarstwo leśne.* Aktual. Wiad. Leś. VIII. 1935. str. 2.
69. *O potrzebie ujednostajnienia zasad określenia niektórych drzewostanów przy opisach taksacyjnych.* Ref. na Zjeździe Rolniczo-Leśnym w Poznaniu w 1936 r. odbitka 1937 r. str. 16.
70. *Uwagi o niektórych istotnych zagadnieniach filozofii wiedzy leśnej w świetle nowoczesnych dociekań.* (ref. na Zjeździe Polskich Przyrodników i Lekarzy we Lwowie) Las Polski XII. 1937. str. 4.
71. *Uwagi o projekcie nowej organizacji szkolenia leśniczych.* Echa Leśne. XI. 1936. str. 2.
72. *Uwagi o szkoleniu gajowych.* Echa Leśne. XII. 1937. str. 2.
73. *O trzebieżach w drzewostanach sosnowych.* Sylwan. IX. X: 1938. str. 10.
74. *Przez szkolenie ludzi do podniesienia stanu gospodarstwa leśnego w kraju.* Echa Leśne. X. 1938. str. 1.
75. *Oświata a gospodarstwo leśne.* Dzień Lasu. IV. 1945. str. 1.
76. *O organizacji pracy w leśnictwie.* Przegląd Leśniczy. IX. 1945. str. 2.
77. *W obronie lasu.* Przegląd Leśniczy. IX. 1945. str. 2.
78. *O porównalności wyników finansowych w gospodarstwie leśnym.* Przegląd Leśniczy I. 1946. str. 2.

79. *Mija 25 lat...* Przegląd Leśniczy. IV. 1947. str. 1.
80. *O typie połączonym dzewostanów.* Przegląd Leśniczy. IV. 1947. str. 2.
81. *Uwagi o hodowli sosen wysokowartościowych w niektórych typach drzewostanów.* Przegląd Leśniczy. IV. 1948. str. 5.
-